

НАКНАДА ТРОШКОВА СТЕЧАЈНОГ ПОСТУПКА

Љиљана Матић

судија Привредног суда у Београду

ПОКРЕТАЊЕ СТЕЧАЈНОГ ПОСТУПКА

- ▶ покретање сваког судског поступка кошта
- ▶ у РС законом и подзаконским актима су регулисани трошкови свих судских поступака
- ▶ прописане су судске таксе и други трошкови који су неминовни у вођењу неког судског спора
- ▶ Закон о стечају регулише трошкове стечајног поступка
- ▶ постоје правне празнине у Закону о стечају
- ▶ Закон не познаје институт сиромашког права

ВОЂЕЊЕ СТЕЧАЈНОГ ПОСТУПКА

- ▶ стечајни поступак води суд
- ▶ органи стечајног поступка имају своја права и обавезе
- ▶ одбор поверилаца контролише рад стечајних управника

ПРЕДУЈАМ ТРОШКОВА

- ▶ у Закону је регулисана висина предужма само за микро правна лица
- ▶ стечајни судија одређује предужам трошкова
- ▶ предлагач је дужан да у року од пет дана од дана добијања налога од суда уплати предужам на име трошкова огласа и трошка обавештавања поверилаца, трошкова ангажовања стечајног управника и трошкова неопходних за обезбеђење имовине, у висини коју одреди стечајни судија, као и трошкова за регистрацију података о стечају у регистрима које води организација надлежна за вођење регистра привредних субјеката, у складу са прописима којима се одређује врста, висина и начин плаћања накнада за послове регистрације и друге услуге које пружа организација надлежна за вођење регистра привредних субјеката

УПЛАЋЕНИ ПРЕДУЈАМ

- ▶ уплаћени предужам сматра се трошком стечајног поступка и исплаћује се приоритетно из стечајне масе, одмах по утврђивању да се трошкови обезбеђени предужмом могу намиривати из преосталих средстава стечајне масе, осим ако стечајни судија утврди да је предлог неоснован и да не постоје услови за отварање стечајног поступка, када се настали трошкови, по налогу суда, измирују из уплаћених средстава
- ▶ ако су настали трошкови већи од уплаћених средстава, предлагач чији је предлог за покретање стечајног поступка одбијен дужан је да надокнади разлику тих средстава у року од осам дана од дана добијања налога од суда

МОГУЋЕ ЗЛОУПОТРЕБЕ КОД УПЛАТЕ ПРЕДУЈМА

- ▶ у пракси се наилази на различите ситуације
- ▶ стечајни поступак се покреће на предлог овлашћених предлагача
- ▶ не покреће га суд по службеној дужности
- ▶ предлагачи траже продужење рока за уплату предужма, из разних разлога
- ▶ предлагачи траже и да се смањи износ предужма који је суд у свом решењу одредио
- ▶ дешава се и да предлагач, тумачећи Закон по својој вољи, сам, произвољно, одреди износ који треба да уплати на име предужма, уплати тај износ и сматра да је своју законску обавезу испунио
- ▶ на суду је да спречи сваку злоупотребу права од стране било ког учесника судског поступка

ПРЕДУЈАМ ТРОШКОВА ЗА ПОКРЕТАЊЕ СТЕЧАЈНОГ ПОСТУПКА СА УППР-ОМ

- ▶ трошкове објављивања огласа као и друге трошкове претходног поступка дужан је да предујми предлагач у износу који одреди суд, а у року од три дана од дана добијања судског налога
- ▶ у случају да предлагач не уплати предујам у року, стечајни судија обуставиће претходни поступак и предлог одбацити

ТРОШКОВИ СТЕЧАЈНОГ ПОСТУПКА

- ▶ Законом је прописано да они обухватају:
- ▶ 1) судске трошкове стечајног поступка,
- ▶ 2) награде и накнаде стечајном управнику и/или привременом стечајном управнику
- ▶ 3) друге издатке за које је законом предвиђено да се намирују као трошкови стечајног поступка.

НАГРАДА ЗА РАД СТЕЧАЈНИХ УПРАВНИКА

- ▶ најспорније питање у оквиру трошкова стечајног поступка
- ▶ једно од основних људских права је право сваког лица да ради и да буде плаћен за свој рад
- ▶ исто правило мора да важи и за стечајне управнике, без разлике да ли у конкретном предмету поступају као стечајни управници или привремени стечајни управници
- ▶ Законом о стечају регулисано је њихово право на накнаду трошкова, као и на прелиминарну односно коначну награду
- ▶ у Закону је кроз регулисање различитих института који су заступљени у стечајном поступку, регулисано право стечајних управника и на накнаду трошкова и на награде за обављени рад

ОДОБРАВАЊЕ ТРОШКОВА ОД СТРАНЕ СТЕЧАЈНОГ СУДИЈЕ

- ▶ како стечајни поступак води суд, предвиђено је да стечајни судија, поред осталог, одобрава трошкове стечајног поступка и обавезе стечајне масе пре њихове исплате, као и да одређује износ прелиминарне и коначне накнаде трошкова и награде стечајног управника
- ▶ као предуслов за одобрење захтева стечајних управника од стране стечајног судије, предвиђено је да је стечајни управник нарочито дужан да: у року од 30 дана од дана именована састави план тока стечајног поступка са предрачуном трошкова и временским планом, да подноси стечајном судији план трошкова стечајног поступка и обавеза стечајне масе за наредни месец, као и да достави завршни рачун

ПРЕЛИМИНАРНА НАГРАДА СТЕЧАЈНОГ УПРАВНИКА

- ▶ до одређивања коначне висине награде, стечајни судија решењем које се доставља стечајном управнику и одбору поверилаца одређује прелиминарну висину награде стечајном управнику
- ▶ прелиминарна висина награде може се одредити у проценту од укупне вредности стечајне масе
- ▶ ако се накнадно, с обзиром на даљи ток стечајног поступка, покаже да је тако одређена прелиминарна висина награде несразмерно висока или ниска, стечајни судија је може, на предлог стечајног управника или одбора поверилаца, смањити или повећати
- ▶ против решења о прелиминарној висини награде није дозвољена жалба

МЕСЕЧНИ ИЗНОС НАГРАДЕ И НАКНАДЕ ТРОШКОВА СТЕЧАЈНОМ УПРАВНИКУ

- ▶ стечајни судија може решењем одобрити месечни износ награде и накнаде трошкова стечајном управнику, који мора бити сразмеран дужностима и резултатима рада стечајног управника
- ▶ накнада трошкова се одређује према стварним трошковима које је стечајни управник имао у обављању послова, у складу са основама и мерилима за одређивање висине награде и накнаде трошкова

ПРИОРИТЕТНО НАМИРЕЊЕ ТРОШКОВА СТЕЧАЈНОГ ПОСТУПКА

- ▶ Законом је регулисано и да се из стечајне масе приоритетно намирују трошкови стечајног поступка, а по њиховом пуном намирењу обавезе стечајне масе
- ▶ изузетно је важно да трошкови стечајног поступка заиста буду сразмерни свим параметрима по којима се одређују, као и да не постоји ни најмања сумња стечајног судије у поднети план трошкова који стечајни управник доставља судији на одобрење

КОНАЧНИ ТРОШКОВИ

- ▶ о коначним трошковима одлучује стечајни судија и то решењем којим одређује завршно рочиште на ком се расправља и о завршном рачуну стечајног управника, а расправља се и о коначним захтевима за исплату награде стечајног управника

НАГРАДА И НАКНАДА ПРИВРЕМЕНОГ СТЕЧАЈНОГ УПРАВНИКА

- ▶ Законом је регулисано и право привременог стечајног управника на награду и накнаду трошкова
- ▶ овде су могуће две ситуације:
- ▶ 1. накнада за рад привременог стечајног управника у претходном стечајном поступку,
- ▶ 2. накнада за рад привременог стечајног управника у поступку покретања поступка стечаја са унапред припремљеним планом реорганизације

ПРАВИЛНИК О ОСНОВАМА И МЕРИЛИМА ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ НАГРАДЕ ЗА РАД И НАКНАДЕ ТРОШКОВА СТЕЧАЈНИХ УПРАВНИКА

- ▶ За ближе уређење начина обрачуна награде за рад привременог стечајног управника, донет је Правилник, важи одредба члана 16. Правилника, предвиђено је:
- ▶ да се награда за рад привременог стечајног управника одређује у фиксном износу,
- ▶ да се исплаћује из аванса који је положио подносилац предлога за покретање стечајног поступка,
- ▶ да стечајни судија може увећати износ награде из става 1. у зависности од сложености и обима посла који управник треба да обави, с тим да тако увећана награда не може прећи износ од 10.000,00 ЕУР-а,
- ▶ да изузетно од става 3. овог члана, на предлог подносиоца предлога за покретање стечајног поступка стечајни судија увећава награду из става 1. овог члана за износ за који је аванс из става 3. овог члана у ту сврху увећан, с тим да сваки износ за који се награда увећа изнад износа од 10.000,00 ЕУР-а пада коначно на терет подносиоца предлога за покретање стечајног поступка.

НАКНАДНО ПРОНАЂЕНА ИМОВИНА

- ▶ како је опште познато да увек постоји могућност и да се накнадно пронађе имовина стечајног дужника над којим је закључен поступак стечаја, Закон регулише такву ситуацију на следећи начин: ако се након закључења стечајног поступка пронађе имовина која улази у стечајну масу, стечајни судија на предлог стечајног управника или другог заинтересованог лица спроводи поступак накнадне деобе уновчењем и расподелом средстава остварених продајом те имовине
- ▶ стечајни управник има право на награду за рад у случају продаје накнадно пронађене имовине и намирења поверилаца из остварених средстава

НЕПОСТОЈАЊЕ ВРЕДНОСНИХ ПАРАМЕТАРА КОД ОДРЕЂИВАЊА НАГРАДЕ

- ▶ можемо да запазимо да важећим подзаконским актом, Правилником о основама и мерилима за одређивање награде за рад и накнаде трошкова стечајних управника који би требало да детаљно регулише ову материју, није прописано ништа, односно не постоји ниједан вредносни параметар од кога би стечајни судија требало да пође или чиме да се руководи код процењивања износа који би требало да се одреди на име награде привременом стечајном управнику

НАГРАДА ПРИВРЕМЕНОГ СТЕЧАЈНОГ УПРАВНИКА У ПРЕТХОДНОМ СТЕЧАЈНОМ ПОСТУПКУ

- ▶ посебно је сложена ситуација код начина одређивања висине награде привременом стечајном управнику у претходним стечајним поступцима у којима се именује привремени стечајни управник, а који се не окончају покретањем стечајног поступка
- ▶ до окончања претходног поступка може доћи из разних разлога, повлачењем предлога за покретање стечајног поступка, одбацавањем предлога или доношењем одлуке да се предлог сматра повученим

ПОПУЊАВАЊЕ ПРАВНЕ ПРАЗНИНЕ

- ▶ приликом примене Закона и Правилника, стечајни судија наилази на велику правну празнину коју мора сам да попуњава у сваком конкретном случају, ценећи све околности и чињенице у датом предмету
- ▶ проблеми су многобројни, а зависе од многих фактора
- ▶ дошли смо у ситуацију да је на поступајућим судијама да, у конкретним предметима, треба да пронађу адекватна решења поштујући начела стечајног поступка и одреде правичне награде стечајним управницима у ситуацијама када не постоје прецизније одређени параметри у важећим законским или подзаконским прописима

ТЕРМИНОЛОШКА РАЗЛИКА

- ▶ потребно је посебно нагласити да Закон прави терминолошку разлику између стечајног управника и привременог стечајног управника у зависности од поступка да ли је у питању претходни стечајни поступак или стечајни поступак
- ▶ без обзира на ту ситуацију, рад стечајног управника у оба поступка је законом регулисан, одговоран, а самим тим, требало би и да је адекватно плаћен
- ▶ не би требало правити разлику код одређивања накнаде и награде за рад привремених стечајних управника у односу на рад стечајних управника у смислу посебног вредновања њиховог посла

ЗАДАТАК СТЕЧАЈНОГ СУДИЈЕ

- ▶ стечајни судија у сваком судском поступку има задатак да поступа по свим захтевима који се подносе у конкретном предмету
- ▶ значи, у стечајном поступку, поред осталог, задатак стечајног судије је и да одлучи по поднетом захтеву привременог стечајног управника о одређивању награде за обављени рад
- ▶ стечајни судија мора да зна све чињенице о којима би требало да води рачуна приликом одлучивања о поднетим захтевима привремених стечајних управника

ПРИВРЕМЕНИ СТЕЧАЈНИ УПРАВНИК У ПРЕТХОДНОМ СТЕЧАЈНОМ ПОСТУПКУ

- ▶ треба поћи од чињенице да у моменту одређивања привременог стечајног управника решењем суда, стечајни управник, као ни стечајни судија, не знају да ли ће се отворити стечај над правним лицем или ће се на други начин окончати претходни стечајни поступак
- ▶ значи, привремени стечајни управник за све време трајања претходног стечајног поступка мора да поступа савесно и одговорно
- ▶ самим тим, привременом стечајном управнику треба да припадне и материјална сатисфакција, без обзира како се она звала, за његов уложен рад у току трајања претходног стечајног поступка

УОЧЕНО У ПРАКСИ ПРИВРЕДНОГ СУДА У БЕОГРАДУ

- ▶ у пракси Привредног суда у Београду, запажено је да поједини привремени стечајни управници подносе захтеве за одређивање награде за поступање у претходном стечајном поступку, док поједини стечајни управници никада нису подносили такве захтеве
- ▶ требало би регулисати и ове ситуације, јер нема разлога да се не накнади рад било ког стечајног управника
- ▶ нема разлога ни да се прави разлика између оних стечајних управника који су се обраћали суду са захтевом за одређивање награде и оних који то нису радили, а успешно су окончали претходни стечајни поступак
- ▶ само једнако поступање према свима, доводи до правне сигурности у свакој фази стечајног поступка

ПРИВРЕМЕНИ СТЕЧАЈНИ УПРАВНИК У ПОСТУПКУ СА УППР-ОМ

- ▶ и у овој ситуацији важи исто правило да ни стечајни судија, ни привремени стечајни управник не могу да знају како ће се завршити поступак по поднетом предлогу за покретање стечајног поступка са унапред припремљеним планом реорганизације
- ▶ свакако да је највећа одговорност за успех у стечајном поступку по поднетом предлогу на предлагачу
- ▶ значи, обавеза привременог стечајног управника је да све време поступа савесно и одговорно у току трајања претходног стечајног поступка, а његово је право да за свој рад буде адекватно плаћен сразмерно уложеном раду

ЗАКЉУЧАК

- ▶ стечајни поступак као судски поступак захтева посебну правну регулативу и у сегменту који не може и не треба да зависи само од слободног судијског уверења
- ▶ потребно је дефинисати параметре на основу којих се одређује вредност појединих радњи неопходних за вођење стечајног поступка у складу са начелима стечаја
- ▶ потребна је и правна сигурност у погледу трошкова за све учеснике стечајног поступка

ВАЖНОСТ ИНФОРМИСАНОСТИ ПОДНОСИЛАЦА ПРЕДЛОГА

- ▶ предлагач унапред припремљеног плана реорганизације би требало унапред да зна да рад привременог стечајног управника мора да буде плаћен у складу са обављеним радом, независно од понашања предлагача у току трајања претходног стечајног поступка
- ▶ исто важи и за подносиоце предлога за покретање претходног стечајног поступка са предлогом да се одреде мере обезбеђења
- ▶ дакле, уколико сви учесници у стечајном поступку буду унапред упознати са свим могућим евентуалним трошковима поступка, укључујући и накнаду за рад стечајних управника, може се очекивати већа заинтересованост свих учесника да се поступак оконча у разумном року, без неоправданог одуговлачења од стране било ког учесника стечајног поступка

ПОТРЕБА ДЕФИНИСАЊА РАЗУМНИХ ТРОШКОВА

- ▶ с обзиром да смо део међународне правне заједнице, потребно је да и у погледу одређивања трошкова пратимо међународну правну регулативу
- ▶ требало би поћи од дефинисања разумних трошкова стечајног поступка у које би могли да спадају сви редовни, уобичајени трошкови стечајног поступка
- ▶ требало би да награда или накнада за рад стечајних управника, без обзира да ли у поступку поступају као привремени стечајни управници или стечајни управници, буде у сразмери са потребним ангажовањем на предмету, као и са резултатима њиховог рада

ПАРАМЕТРИ ВРЕДНОВАЊА РАДА СТЕЧАЈНИХ УПРАВНИКА

- ▶ параметри за вредновање рада стечајних управника требало би да буду независни од понашања других учесника стечајног поступка, као и да буду опредељени и доприносом у дужини трајања стечајног поступка у оном делу који може да зависи само од поступања стечајног управника у конкретном предмету
- ▶ свакако да би и кроз накнаду за рад или награду требало стимулисати стечајне управнике да се потпуно посвете предмету да би се стечајни поступак у складу са начелима стечајног поступка у најкраћем могућем року окончао

ХВАЛА НА ПАЖЊИ